

Nepodpisani se dopisi ne štakaju.
Pripremama se pismo tiskaju po 5
čvrti svaki redak. Oglašati od 8 re-
dakata stote 60 nt., za svaki redak
više 5 nt., ili u slučaju optovajanja
za pogodbu sa upravom. Novci se
tijeli poštarskom putničkom (as-
tegno postale) na administraciju
"Naše Sloga". Imo, prezime i mjesto
našeg poštira valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme,
zeka to javi odprtvođenju u urvo-
reni pismu, za kojo se ne plaća
poštarsko, ako se izvana napiše:
"Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Iztekla e to i dvadeset i prva godina
što šaljemo "naš" list na krijo milog
nam reda. Stupili smo hvala Bogu
u dvadeseti drugu godinu. Pozivajući un-
rod na novu predplatu, nadamo se,
da će nam ostati vjerni svi staro-
moćnici i predplatnici i da će se k
ovim pridružiti i oni, koji to do-
sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarnicom za cijelu
godinu stoji za imućnije for. 5., a za
soličku for. 2. Za pol godine polovicu.
Ivan carevine za poštarnu više.
Novce ne treba šiljati u zaprećenom
listu, jer je predrago, nego poštarskom
napunnicom (*Vaglia postale*).

Buduću da nam se šalje više puta
novce u razne svrhe, molimo sva-
koga, da uvjet točno naznači, što je
za predplatu, što za što drugo.

I ovom sgodom molimo naše duž-
njike, da već jednom zadovolje svojoj
dužnosti, jer nije lijepe ni pravedno
list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodo-
ljubom, da nam dopisuju iz svojih
krajeva po istini sve, što misle, da
može narodu koristiti.

Uprava "Naše Sloga".

Bivši namještnik u Trstu
baron Pretis de Cagnano.

(Konač.)

Pretis u namještniku nebjije naime
domovino, da je rabio za svoje nakanone po-
litike i drugi budi, kako podrijetle su
činjenice, takoako školsko osoblje, nego
je koliko je mogao uplivati i na sudbene
činjenice i hotio imati za se i za svoje
avrhe više duhovne pastire, te o njima za-
vladati nad svećenicima, koji su za narod
uvjetno radili i koji su mu se činili naj-
pogibljivijom zapriekom u izvedenju nje-
govih namjera.

Smrtnju, blagopokojnoga biskupa Bo-
brile, koj je toliko dobra za narod
učinio i bio lijepe vidjen na dvoru, nestalo

PODLISTAK.

Crtica o seoskom kaptolu u Belom (na Cresu).

(Dalje.)

Provalom sv. ih naroda, to ixa pro-
asti rimskog zapadnog cesarstva, morac
i Beli trijut, a lako, da ju uči i po-
svećena pokušava. Tim se joj i po-
stavljeno pokušava. Tako se stanovništvo
stanovništvo stanom zatrol, stručno se
izgubilo med drugim nadoljšim narodom.
Ako dzenimo naime u obzir, da je ova,
sada maleno i neznačno mještance, napu-
ćeno sami i cistini Hrvati, kako će se
to drugije dokazati; ako uzmešo nadalje
u obzir, da su se Hrvati selili u ove naše
strane na molitve; ako je Hrvata bilo med
Latin i već koncem trećeg veka, ako su
čakavci najpriji Hrvati, koji su dosli do
Primorja i na otoka (vidi o strem tom
Smičiklasova Povijest Hrvata) — knjiga
II, prije dio str. 71—78), to će statku
dopustiti, da ako i je ovo mjesto rimskog
postanka, to ipak njeđivo stanovništvo
a to vriedi i za sve otocane — nije rim-
skog poriška, već su to sve sami izvorni
Hrvati, ili najviše drevni Latinovi posvereni
pohrveni, u mnogobrojne brabre nadole
Hrvata sasmi pretečeni. I tako mi scie-

je velikoga protivnika izradjajući Pretisovi
nakaza. Porečka biskupija mjenjala je u
kratko vrieme tri vrhovna pastora. Pošto
ju je drugi njih zapustio, Pretis je
putovao tobö u Pazin, da razgleda gma-
niziju, a udario je putem na Motovun,
gdje je posjetio kanonika Franca, Talijana,
neznajućega hrvatskog, bivšeg sunčenika
i prijatelja dr. Amorese, najvećega mo-
gućnika u Istri, kao kandidata za biskupsku
stolicu u Poreču. Franco je umro, a na
red je došao onaj spomenuti zastupnik
crkve u zemaljskom školskom vjeću go-
rckom, koj je zagovarao uvedenje nje-
mačkoga jezika kao obveznoga u putkih
školah; muž nepoznatnog hrvatskoga je-
zika, tječine stanovnika biskupije i
o kom, se je pisalo, neznamo, za tog ili
za što, da je njegovu kuharicu članom
držbe av. Mohora i da znado dosta dobro
slovenski. Na prejedne duhovne vrhovne
glavare i na sve skupa hotio je Pretis
uplivati na preraze načine i tako, da su
mu neki njih, uvredjeni u svom dostoj-
janstvu i u svojoj neodvisnosti u crkvenim
stvarima, ledja, okrenuli ili mu sagazili kako
je zastuzio. Drugi su, tko veće tko manje,
tko promišljeno tko nepromišljeno, radili
prema njegovim nakananam.

Izdali su pastarski listave, u kojih
su Hrvati pozivali na mir, kao da su oni
bili krvni, što su se uznenavali radi po-
činjenih nezakonitosti i nepravednosti. Po-
zivali su hrvatske dušobrižnike, posebni
čuloci ili okružnicama, neka s talijanskimi
čuloci i talijanskom gospodom samo
talijanski dopisuju i razgovaraju, te je u
običe aspičice u njihovom talijanskom dje-
lovanju. Došli su u skup, te poslje odu-
ljeja, raspravljanja izdali pastarski list
kojim se je odudalo, neke slavenke, no-
vine, docim nisu nit spomenuti adresa, nit
talijanskih ni njemačkih, u kojih su bili
mnogi ongi, nati, što su u slavenke
nudjili, a česa u njih ili nebjije ili bi-
jaju u mnogo manjoj mjeri nego u prilik-
nosti pastarski list sadržavao je takov
odredba, koje su neki tako sumniali, kao
da bi se slavenki jezik imao posebne
stranitve iz crkava, u kojih je bio postavljan
rimskih papa stoljeti i stoljetia u porabi.
Protiv tomu jeziku u crkvi izdalo se je
i drugih naredaba i poduzimao, što je
po duhovnim pastirima, što po činovnicima, svega
i avanti. Madžim bogoslovom Hrvat, koji
su bud krajom prilikom pokazali svoje
domoljubno čuvatu, izkrivljalo se je
titulim mense, mukar bili oni i med naj-
vrstnijim i svećenicima, koji su se, iškoliko

nimo, da su Hrvati naselili ovo mjesto
još prije njihove glavne i velike obobe,
naime još prije VII. veka.

Što je bilo iz Beloga i za propasti
rimskog cesarstva do X. veka, neznamo.
Prvi pismeni dokaz o Belom imade-
mo u godine 1018. Za slavnoga hrvatskoga
kralja Tomislava (925) naši otoci bili
su podanici hrvatski, a Benetoni plaćali
Hrvatom denak. Nego kad se je bizan-
tinski car Vasilij II. pokle je na
bugarsko carstvo, primakom Hrvatskog,
nas pradjedovi došli su imed dve vatre,
med Bizantin i Bonatik. Luk-
šević B netičenim to došlo u dobit čas, pa
zaplovili put Dalmacije. Gradići dalmat-
inski pretrnje se silnog Vasilija, pa
je predan Benetonom, nečavči jut nje-
kavak danak. Nije to bilo radi kakvoga
trdoga podanstva (tako veli Šuničkles —
ibidem na str. 239) već radi primanja
vlasti. Tako se predado Zadar, Krk, Rab. Osor pa i Beli. To je bilo god.
1018. Te naime godine, kako piše Far-
lati (vidi Crnić, "Najstarija hrvatska
vijest" str. 44) mjesec avgusta dodje-
poslanstvo iz grada Beloga (nun qui-
dem Godost), qui vocatur Serenico, pa
su i sv. vjere hrvate dovoje, najevidnije
bitemus in Châ Fisole, izopćeno ed. Car-
fisole-Caput Insulae, una pariter cum Dabru,
podbisan "Dobro", Prebytero, atque omni-
bus halitatoribus predictis nostrae civitatis

narodnimi pokazali u svojem služivođanju,
nije se htjelo imenovati za župnike, dočim
se je često malovredne zagovaralo.

Već godine 1880. hotrio se je dio-
cezanški konvikt, za biakupiju porečko-
paličju u Kopru, talijanskom gradu i gdje se
objesili same talijanski gimnaziji, gdje se
dekle dječa samo za Talijane uzgajati
moga. Koliko je Pretis kod toga sudjelovao,
ne znali reći, ali se da je pod
njegovim uplivom, mi uvjeti držimo ne-
poštenjeno onoga, za čim je on itao,
uстроjilo diocenski konvikt u Tratu, te
im preseklo životne žile gimnaziju u Pa-
zinu. Taj gimnazij bi bio morao postati
hrvatski. To je po zakonu i pravici za-
bijerao narod i njegovi zastupnici.

Ministarstvo nije se već moglo proti-
viti tomu, pak je bilo dalo našug, da se
postepeno počne ugraditi hrvatski ne-
ukovni jezik. Pretis znao je to, kao pri-
vremeno, osuđujući, a medju tim radio je,
da se osuđju po njegovoj mili za utjecak.
Gimnazij mora imati čim manje dječaka,
te se ima tim dokazati njegova nesudrž-
ivost. Strogostu kod primanja, a najveće
ustrojenjem rečenoga koarikta, se je broj
gimnazijalaca u Pazinu ubila usmjerio i po-
malo došlo do onoga, što se je teknuće
školske godine oživrotvorilo: umislio se je
gimnazij u Pazinu, a otvorilo gimnazij
njemački u Polu. O tom se radilo siste-
matično reč njezina od godine 1883.
kad je dr. Vitez interpelirao ministarstvo
da li se għali ja' radi o prenċi, gimnazija
u Pazinu u Polu i kad mu je ministratore
odgoronilo, da on oħra minnha nezna,
ma ta' mit na kraj-palmetti nje.

Pratisevin poticanjem bila je izdala
naredba proti pisanju hrvatskih imena
hrvatskim pravopisom, uveljev, koji bi imao
i na dalje oblasti onaj monstrum pisanja
hrvatskih imena, koj se je zareo u po-
slednjih sto godina, odkad se je njezina
pisanje jemka, glagoljicim pismom od-
stranilo.

Sre, sre, što je, odavalo, slavenko
lico Primorja u obće, a hrvatsko lice Istre
ne posepe, ova, se je — imali unijisti, i sv. je
imali na to radi. Ruku o ruku, a najve-
djenijimi Talijani Primorja i istodobno
najvećimi neprijatelji Hrvata radio je na
uzakonjeni pravu hrvatskoga naroda.

Njemu svakom bit, da pred očima svrđak
Pretis; svaki će se spomenuti, da mu
je umrli — i politički i naravski i da
je mu sudit ljudi i Bog!

Iskaz svakog četvrtka na cijelo
srku.

Dopini se nevratači ako se i
netiskuju.

Nebiljegevanje liste se neprimaja.
Prediplata s poštarnicom stoji 5
for., za seljak 2 for. na godinu.
Razmjerno for. 2/3, i za pol go-
dine. Izvancarneviči više poštarnice.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija dala je
se u Via Carintia br. 25

Slagom rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve pokvari. Nar. Pos.

Stigao rastu mala stvari, a posluga sve

da se rok odkaza produži na godinu dana, a uz to će se dogovarati sa Austrijom za neke promjene. Misli se, da će Austrija prihvati predlog Italije gledajući produženju roka, da uzmognu na taj način slobodnije dogovarati sa Njemačkom, bez drugih briga preko glave. (Crispi i austrijski poslanik Bruck već su podpisali izjavu, kojom se rok odkaza za godinu dana prodaljuje.)

Današnji trgovaci ugovor u velike je koristan talijanskim ribarom, ali nesamo talijanskim ribarom, već i obalnim talijanskim brodarstvom.

Talijanski ribari svojimi mrežama i svojim načinom ribanja uništavaju ribe u hrvatskom moru; nose kruh iz ustava hrvatskog mora; u ožuj Hrvatači, u Istri i u Dalmaciji, jer između ostalog uživaju pogledom na porez, pogodništvi, kojih do-maći ribari neživaju.

Osim toga obalni brodovi talijanski mogu broditi po hrvatskim lukama Hrvatske, Istre i Dalmacije, uz iste uvjete, uz koje i naši. I nasi bi mogli doduće po talijanskim lukama uz iste uvjete, uz koje i talijanski, ali niti imaju; ni mogu imati, same kojega posla.

Zeljeti bi bilo dakle, da dok se jašna vrijeme, zastupnici, trgovачke komore, obalne, ribari, vlastnici brodova započnu akciju i komešanje u prilog promjenama ugovora, koja bi spasile naše ribarstvo i obalno brodarstvo. Da se i jedno i drugo spasi, u interesu je monarhije, jer su ribarski brodovi i mali obalni brodovi još jedino sredstvo, kojim je moguće usvojiti dobrobit mornare za samu ratnu mornaricu.

Zeludu će biti jaukati, kad sve bude dovršeno. Treba da djelujuće odmah započne, a to energične i jednodušno. Ne mojmo i ovom prigodom dati nov dokaz, da ju u nas smislo komešanja izumre živo komešanje svim sredstvima, koja ustanu dopušta, ne samo da je uspješno, već je i znak zrelosti. Ugleđajmo se u druge na robe. — Kako pak Italija goji sručuti napram našoj državi, na sve pogodnosti, koje uživa na našu štetu uslijed trgovackog ugovora, najbolje svjedoči slediće činjenica. —

Negdašnji talijanski ministar Ruggiero Bonighi objelodanju je u „Magazin für Literatur“ članak o Italiji, „Njemačkoj i trojnom savezu“ iz kojega vadišmo sledeća mjesto, koja se odnosi na odnose Italije prama Austro-Ugarskoj. Bonighi između ostaloga piše sledeće: „Ja sam osvjeđen, da Italiju s Austro-Ugarskom ne mogu vezati one čuvat, koja će u sljubljenu Italiju vezati s Njemačkom. Tomu je zaprijeć osim prošlosti, koja se može zaboraviti, goruće mirisne sadostnosti. Zaista velika većina Talijana neće niti da znade o radikalih, koji hoće u sljubljenu razriješiti odnose Italije prama Austro-Ugarskoj; ali isto tako većina Talijana neće ovoj dočekati da odnose, među ovim dijelima državama nemogu biti nikada srdačni, nikada stalni, ako se prvo neuredi među njima pitanje o granici, i u druge strane ako se neriješi narodnostno pitanje u Triestu, Trstu, Goricu, Istri i Dalmaciji. O tomu pitanju misli i Crispi upravo tako pravo, kao svaki otadbenički Talijan, iako on sada krije u sebi misao, koju je u svoje vremena mnogo smionio izrekao, nego svaki drugi, to se

nemore vjerovati, da je on poštuo drugog mišljenja. Nasuprot utjeravali su me ljudi, da je sam rekao, kako mu mijedan govor za ciljnjegog života nije teže izgao, od onoga na banketu u Firenci, gdje je on, da unisti austrijsku vladu i lojalnost Italije, morao prividno oproštiti slobodnost. Zato Njemačka upravo u interesu poboljšanja talijansko-austrijskih odnosa, nebi mogla nikako bolje djelovati na Austriju, osim ako bi joj pošlo za rukom skloniti ju, da neobuci slike uvedenoj upravu bezmislački pravničkih odnosa sa kojom odštovom Italiji, te da svoje talijanske podanike koliko je to ikako moguće, pomiri s njihovim sadanjem položajem“. Što će na ovo do-Benč?

N. L.

pasirov, vriednici naslednikom počujeća župnika Antuna Spinčića.

Tiečevje slab bolovan je već dugo, a tečka župnička služba slabila je još više njegovog i oskoko slabeinju. Dugo je preko godinu bolesti viteši vrlo trčano u njemu. Bolest ga prošle godine svlađala ne toliko, da je morao rezistirati službi, te tražiti lijeke u blaginju podnebja. Podao se u Meran, ali nečasav ni tuj tražene poljoprivredne, preselio se na savjet liječnika pred mješec dana u susjed Gorico, gdje ga je napokon pokosila neuprosorna smrt u najljepšoj možnoj dobi od 42 godine.

Za pojedinom Marinom žali sjedi starac otac i jedinica-sestra, plače za njim njezino vjerno mu stado, tuži za njim sav hrvatski narod Istre, koji gubi u njemu izvrstna svećenika, odana i poštovana sin, komu kličemo i mi bolnici srce: Na uživanje ne lica božjega, destini Marine!

† Venceslav Šćepić. Iz Bakra dolazi vest, da je tamo prešao bivši senjaka-modruški biskup prevj. g. dr. Venceslav Sočić, koji se je bio određen biskupinje te živio već dulje vremena u svom rodnom gradu Bakru. Vječi mu pokoj!

† Dr. Anton Bajamonti. Iz Splita brojajući, da je tamo preminuo dne 14. t. m. nakon duge i teške bolesti bivši vodica i privat talijanskoje stranke u Dalmaciji, dr. A. Bajamonti, kojega je hrvatski narod u Dalmaciji poručivo nazivao „čaća Bajamonti“. Sav ovaj viek spletkar je počeo Bajamonti proti hrvatskom narodu te bješće prava slika u prilici talijanskih spletalaca u našoj Istri: Talijanati slave ga kao narodnog mučenika, kao neko neobično stvorene, dočim nebjijača nista drugo nega obični spletkar, koji je pod stare doma došao pod izzag raditi spletarje i prevara. Svečani smilovao se njegovoj dusi!

Obiteljica. Dne 14. t. m. odjepvana bijaše u stolnoj crkvi sv. Justa u Trstu ženica crna sv. misa za nezaboravnoga našeg biskupa, blagopodignoga Jurja Dobrilu. Juče dne 13. t. m. prošlo je devet godina, da je predao Bogu dušu veliki naš biskup, koji je ostavio u srcu hrvatskoga naroda Istru tako trajan spomenik, da ga neće uništiti nikada sub vremena niti izbrisati liko ljudske sile.

U težkih časovih kušnju i borbe sje-

ćajmo se molitvom njega, koji se je za

život u nama veselio i u nama tugovalo i

koji neće zaisto niti u nebeskih dvorovih

zaboraviti na svoga obljubljjenoga patnika

u zemlji. Veliki biskupe, moli za nas,

koji Ti kličemo iz ove sunje doline! Po-

čitav u miru!

Biscarskoje viesati. G. Pravoslav Fi-

lipić duh-pomoćnik u Pićanu imenovan je

čope-upraviteljem u Golojgorici; g. Ivan

Vranjac, duh-pomoćnik u Pazinu imenovan je duh-pomoćnikom u Pićanu i kape-

lanom sv. Katerine na Pićansčini.

Iz Beršice pišu nam 13. t. m. Ovdje je preminuo dne 12. t. m. čestiti starac g. Toma Kumidić, otac veleposjednika g. Tome Kumidića i omiljenog našeg književnika gosp. Eugena Kumidića, u liepoj starosti od 86 godina, te mu kličemo u ime ovdješnjega puka i počev u miru vrednij atarče i bila ti laska domaća zemlja!

Kod nas imade lep broj staraca, koji su prevallili devetdeset godinu, ito je znak, da je naš kraj vrlo zdrav i da naš rod trčimo živ!

Koncem mjeseca novembra 1890. obdržavana bijaše ovdje godišnja skupčina „Gospodarske zadruge“, kojoj je prisutstvao priličan broj članova, koji se svjedočio o njezinom uspješnom djelovanju. (Zalimo, da nas nije niko od tamo pobježio u toj skupčini obavijestio. Op. Ured.)

Radi preoblasne gradiva moralni smo izpostavljeni iz današnjeg broja učodničkih obicnih pogled po svjetlu.

Odkupio je od čestitana g. Niko pop Sparočići sv. for. I.

Iz Opatije pišu nam koncem decembra 1890. Već sam Vam se nekoliko puta oglasio nekim pritužbama, a Vi, gospodine urediće, neznao s kojih uzroka, valjda s obzira na neke osobne dosta zaslužne, niste mojih pritužbi tiskali. Ovaj put Vam se opet pritužujem i molim Vas, da fiksate što Vam pišem, jer kad se radi o narodnoj časti, valjda putisti na stranu, a možda bud kako taknuti, stalno do narodne časti, pak mi neće zamjeriti ako navedem neke činjenice, kojih domaća valjda neusidjuju, al koje otruduje naše svjetsno hrvatsko pučanstvo za našu budućnost uznemirevo.

Nase nekad ubavno i uvjet zeleno mjestance povećava se gorostasim kora-

kom. Kuće i kućice rastu u njem kao gube; samo ove godine sagradio se jih je kakvih 25. Gradi se tako da svake reda i bei stake smetnje i čita se veće gradi, tim veće gubi majestance svoje neganje prijačno lice, tim veće nestaje u njem vječnoga zelenila, onoga zelenila, kojim je Opatija najveće slončnotom postala. Neću da budem slabim prorokom, nego utvrdjajem samo, da je ove zime došla mnogo manje gospoda nego li ih bijajućih proših zima, i da ovi čti jesu počinjani na jedan ili na drugi način, izravno ili neizravno, unititi naše narodne svećinje. — Za istom svrhom ide i skola i crkva, osim čitanice jedina tjelesna koja bi baš imala čurati to narodne svećinje.

Nas učitelj, nalazeci se pod nještvinom školskim vjećem, kojemu je treba poslati A ugustin predsjednik i pod kotarskim školskim vjećem, kojemu je predsjednikom vitez J. Č. t. m. r. odaje se nam kao tobojnički kosmopolita, a ono je član talijanskoga društva na Voloskom „Casino“, i radi gdje može za izlaznicu hrvatskoga jezika, po svoj prilici i po naputku njezogovog poglata, koji se je negdje izrazio, da je poruba hrvatskoga jezika u crkvi zaporabje, „abusus“, koji bi se morao odstraniti, neznajući jadrnik il nehotice znati, da Hrvati imaju odnosno pravo posadanju od svete stolice, od rimskih papa, i da se je u našoj malenoj starinskoj crkvi ž. Jakov na vreme bili su se utekli neki naši k našem gospodinu dušobrižniku, moćeg ga, da što takova nedozvoli i on usliši njihovu molbu. Misliši su, da su tim osuđeni nakane protivnika hrvatskoga jezika za uvjez, ali su se žalibio pretarli. Nedjelju prije Božića navestio je g. dušobrižnik izpred oltara, da će se na Bodil u crkvi pjevati nešto divnoga, kako se još ovdje čulo nije. A što je to divno i nečuveno? Na Bodil pjevalo je kod prikrizanja grofica Pálfi latinski „Ave“. Sto nije pošlo za rukom učitelju Rajčiću, to se je ucrkvi putem jedne grofice. Mislio je, da je to prije zaboravljeno, ali crkva prije svega nešto je prozoriti u kazalištu, u kojima se samo služi kako se pjeva; u kojima se niti nabira obnovjeno prema oltaru, nego prema osnici, koji pjevaju; u kojima se zaboravljaju na nekratu žrtvu, koja se pred oltarom žrtvuje. U crkvi ima biti prva stvar pohodnost, a ta se kaže razničnjajućem onoga, što se pred oltarom zbirava; molitvom ihom ili azion skupnom i pjevanjem svetih pjesama, po mogućnosti skupnij ili bar takovim, ko je podočni pak, za koji je odnosna crkva, razumije. A crkva opatija je za hrvatski pak Opatije. I premišljava drugih narodnosti, ima se u njoj rabiti hrvatski jezik dok sama sv. stolica nekučne porabe toga jezika u njoj, što se nadamo neće one nikada nemanjiti. Gostovi sto dolaze u Opatiju niti puk zatincujući kapeljanju opatiju, nego je to naš hrvatski pak. Gostovi se smijaju, danas su jedni s другi drugi, pak naš ostaje neprestano. Gostovi su rovine narodnosti, Poljaci, Rusi, Niemci, Madjari, pak je samo jedna narodnost i taj je prema kojem se ima ravnati sva stvar, tomu je postavljen dušobrižnik za dušobrižnika; sv. dragi su samo pojedinci, i u kojima valja samo, kao takovim takodje postupati. Nitko kozmopolitički učitelju, nit osobam nježnoga spola, pa bile one i grofice i makar još više, niti ikomu valja počuti u pravilu prečasnih za narod, u pravilu podanju od rimskih papa, u pravilu koja su bila podana Hrvatom samo u kojim crkvama i vjere. Obixrom na ista sveta prava i na ostalo navedeno, nebi se smjelo nježnici nešam nepropovedati, kako eo je pred kakvih dve godine htjelo, nego nebi se smjelo pišta nježnici sumatići da propovjedi, nebi se smjelo priečivati nježnici, nebi se smjelo u cibice rabiti nježnog jezika u opatijskoj crkvi, te tim prilagoditi se Niemcem, a zamjeriti se ljudem drugih narodnosti, nit vredniji puk kapeljanje, za koji je opatija crkva. Govorimo ovđe samo s crvenoga gledišta, a spominjemo samo, nuzgredice, da redi možda i nehotice i učitelj i grofica a stalno nehotice dušobrižnika u amilu onih, koji su već prije kakvih deset godina u novinah nježnog carstva proglašili Opatiju zajedno sa Voloskom, kao nježnici mjestance i koji nisu od tad nještvinice propastili, da to bude. Oveko za danas, a bude li trebalo, goroviti čemo.

Okržnica sv. Oice, Sr. etc. - Leon XIII. išao je krunu, očekujući takiku na sve biskupe skupnoga katoličkog sveta, koja gomu obiškupu robova i trgovaca, sa crnicu u Africi. Spomenuvši sv. otac papa "Iubav Kristovu prema svim ljudima, koji su si po Bogu i Kristu Gospodinu brada, ištice kako je crkva katolička razdala jednako i ljubav među ljudima i ujedno i ujedno, te joj ništa toliko nije našao ležalo kroz vječeve koliko li biedo robatvo, koje je sloboda i pravo tolikih i tolikih tlačilo. Sv. otac išao u tom pogledu osobito djelovanje svojih predstavnika: Grigura Velikoga, Hadriljata I., Aleksandra III., Inocencija III., Grigura IX., Pija II., Leona X., Pavla III., Urbana VIII., Benedikta XIV., Pija VII., i Grigura XVI. koji su sve iščinili da se robstvo i trgovina sa ljudima, gdje ista obstoji, do kine i esama na zemlji izkoristi. Papa je po povoljnu spominje biskupu Braziliju, koji su mnogo djelovali, da je god. 1888. za vladanju regentice kćeri Petra II. donikuto robstvo. Osobito ištice sv. otac ihvali reči i apostolsko djelovanje "sv. dragoga sina, kardinala Lavigoria", kome je prošlo godište nekoliko, da sve glavnije grada Europe posjeti, te da knezovom i narodom civilizaciju po Evropi, svojom živom rječi orješi onu sramotu, onu nedovjednost, koju braća njihova u Africi snesati moraju. Tjesni sv. otac što je njezinoj govoru i djelovanju kardinala Lavigoria pala kano njeno na dobro i plodnu zemlju. Knezovi i narodi Europe prilično se oduzeli njegovo glasu. Po najvećim gradovima Europe sastali su se odbori, da sabiraju prinos za odkup robova. Radi toga i se učestala međunarodna konferencija u Bruxellesu, kamo su vladari poslali svoje punomoćnike, a i velika skupština najodličnijih Francuzima u Parizu pozvanu, koliko krčane po Europi zanimaju nevoljno stanje onih biednika u Africi. Sv. otac u to ime hvati vladarom i civilizatorom narodom po Europi. Ali posto je ljubava krčanskoj sve to promalo i jerbo odkup robova i dokinje trgovanja s njimi zahtjeva još veća stedstva i obilježiti priopćaći, to sv. otac nalaže katoličkim biskupom, da se po svih katoličkim crkvama na svetu i u svake godine na blagdan Božjog izjavljenja (sv. tri kralja) medju pobožnim pukom sabiraju prinoci i nevoljnu njegovu braću, koja čame u okovih vječnotvrga robatova, depouđeći o ceni duše svoje. Taj danemo izahrali, kada sv. otac, jer se je taj danas sin božji za prvi put pogon objavio, pokazav se kraljem njihovim, koji su i zato sgudio od našeg slavnog predčasnika, sv. Leona Vel. prve crkvene i vjere prozrati. Sabrane prinoci imadu biskupi svake godine slati u Rim u zavod "de Propaganda fide".

Citaonica "Zora" u Opatiji pridaje dne 24. tekukega mjeseca u prostorijah istog "državnog" zavoda već na plešom slijedećim programom: 1. Deklamacija "Naša zemlja" Preradović. 2. "Saloigra" Samo jedan par gaća." 3. Deklamacija "Braća" Preradović. 4. Plea. Uzlatinska osobu i poručniku poručiti, da 1.50 Početak točno u 8 sati večer."

Iz Rieke pišu nam 12. t. mj. "Čestitaju novu godinu! Vam! Našoj Slogi! prosim Vas dopustiti mi malo prostora u Vašem cijenjenom listu, da Vam mogu objavim iz ove naše posobne "države" Nedjelju pred Božićem i imatim moćavore u našoj čitaonici. Predsjednikom je bio opet izabran barun Juraj Vranačan skoro sa svim glasovima, a ne podpredsjednik ostalo prazno. Arti pok. Fiamina bio je izabran čestiti nas dr. Kiseljak Staresine i odbornici skoro su isti kano i dosadašnjoj upravi.

Mi znamo, da se u potaji vrlo često napada i kuće se nas povadiću med' ebotom, čemu je glavni povod ovo najlepše mjesto, do koga smo došli nastaviti se u čitaonicu. Talijanski toga ne mogu kuharivati ipak ču morti. Tih spletaka mi se nipošto neplašim, već njima se depaće, smijem i znajuć, da domo gospodari u svojoj kući. Oni nam više puta predstavljaju, da i u talijanski gurito, što se zašto kaže i u čitaonici. Predsjednik je bio za četiri stupnja ispod naših, a smješ je meo kako vrlo rješko u našem Primorju. Bio je naša dvorana bila skoro puna, a nježni spolj je bio vrlo dobitno zastupan. Iza svake komada vrlo umjetnik je bio srećan povlađivanjem plesanjem i živo-klici. Na svjetsku izvan program zagudio nam je baš divno onu po svemu Slavenstvu poznatu

Gdje je stanak moj i tad povlađiva gega arca". "Toliko je oduljega članka u nebijasnoj kući na kraju. Neudane urednika "Istrije". Budu nsem dozvoljeno uživati, te je bio primjetan samo nekoliko reči. Nam je pozato, da je potokni Dominik Manzon običio i bio osobno snosiv i u nekim Hrvatima, koji nepriznавaju talijanstva Istra. Glede na to nisu se mogli i neki Hrvati s njim nikako složiti, kako se neće nit sa drom. Markom Taracom nit s kim na svetu. Potokni je tako često "pominjan" u nekim načinom predlagao, nek se Hrvati slože u svojih zahtjevih s Talijanima i to tako, da bi Istra do Učke spadala pod Taliju, a onkrat Učka pod Hrvatsku. Na to dakako oni Hrvati nikad pristali nisu, nit u razgovoru, nit neće, da niti drugi. Potokni jo stavlja imao dobro vlastitosti, kako uverava dr. Tamara, bio je paci i bolji nego li su oni "za pristup", u Šepjanu ili kod Jurdani. Uz to, nešto je gospodar u našem gradu, gdje svake dneve dvoje željevinke pristrasne, ali za vagone neima strehe, da ih obrani od amiga, bare ili unčane žega na dolasku užlazi. S tog gledišta kolodvor nije ništa bolji nego su oni "za pristup", u Šepjanu ili kod Jurdani. Uz to, nešto je gospodar u našem gradu, gdje se neće nit u razgovoru, nit neće, da niti drugi. Potokni jo stavlja imao dobro vlastitosti, kako uverava dr. Tamara, bio je paci i bolji nego li su je predstavio, al bio je nepravedan napram Hrvatom. Istra s ovim krajem Učke, imao je sna i nuda, koje je sobom u grub ponio i koje, dok je prava, neće se nit drugim izputiti. Kad je ono imao bukuti rat na Balkanu, tad se je u gradovima Istra trusilo tiskanih listova, u kojih se je reklo, da će se s proljeća toga vijeka u kojih su tobož Talijani okovani upravo onako, kako se bude topio snieg na gore. Kad je potokni Dominik Manzoni odlazio, da već neće izazvati uku, dok se to nedogodi. Dušo je projekte, prošlo je drugo i tretje, prošlo jih je više od deset, on se je čvrsto držao svoje odluke, nije iz kuće izazao; čitao je, pisao je, radu, primaš prijatelje i prijateljice, koji su mu donasli svakojakim vesti; imao ječu biblioteku, koju je davao na porabu i mnogobrojnim djakom, koji se u Kopru nalaze; nije izazao jer nije dotekao tobožnjeg rješenja, legao je u grub neizpuštenih nadu. Njegovo "ukorenjeno osvjeđenje" bilo je krivo; njegovo "plenumno černuće" nebijasno plemenito; "visoki uzri i njegova blagoga arca" bili su niziki; jer nije htio, da znade za hrvatski narod Istra okraj Učke, koji jest i hrvatski narod i hrvatski običaj, da se običajem obostoji kako mu to po zakonu i pravu daje.

Iz Medulinia pišu nam 13. t. mj. Napokon je došlo onaj radostni dan kad se u Medulinu imala održavati "Hrvatska čitaonica", iščitano je da je čitalo na Štokavskom jeziku, gdje se navadilo medju ostalim, da je kotarsko glavarstvo u Puli po savjetu treće osobe dato sa zidova poigrati glasile, kćim se je občinstvo javljalo, da će se u Medulinu otvoriti "Hrvatska čitaonica", i da je zabranilo poljskoj čitaonici prisutavati u corpore toj srećnosti. Ako je gornja vijest istinita, tad baca doista tamnu sjenu na rečene osobe. Op. Ured.)

Dr. Velič. Naši čitatelji će se stalno aječati toga imena. Nosio tajeg bice je lječnik u Višnjani. Pučanstvo bilo je s udjmom do ekrajnosti nezadovoljno. I isto občinsko zastupstvo, u kojem je njegovih političkih simpatijenika, bilo je proti njemu. Branu ga je, kako je citateljem našeg lista poznato, vit. Elluscberg, i kr. savjetnik

namještajnički i upravitelj, kotara potekloga,

u kojega području se nalazi občina Višnjana. Volpi ode. Zadobi mjesto kod tršćanskog magistrata kao pregleđavac mrtvika.

Kao takav neostade nego nekoliko mješevi.

Vele, da nije savjesno: pregleđavao i da je ili da će na skoro svoju službu, posve izgubiti. Mi bilježimo to, da se vidi, kako je občinsko zastupstvo višnjansko i tamozensko pravo imalo, kad nije htjelo

putinistoga lječnika u Višnjani, gdje je ipak znao, da ima muzara, koji njegovo

djevljanje nadziru, kako ju je imao vršili

u Višnjani, gdje je znao, da ima dosta

višnjanskih žagovnika u Poreču; da se vidi

kako je lječnik, onak, u javnih sjednicah, zagovare upravitelj kotara, namještajnički savjetnik vit. Elluscberg, i da bude za ravnanje sviš tamnim občinam, kod kojih bi možda, kako je predviđati, gospodin dr.

Volpi službu tražio.

Otvoreni je natječaj na gospodarskom

zavodu u Poreču na pet mjeseca za one

mlađadi, koji žele stupiti u praktičnu školu

za vinogradarstvo i voćarstvo u Poreču.

Podatka će trajati dva školske godine

u j. 1891—92. Molbe valja postati ravnatelj gospodarskoga zavoda u Poreču

do 20. t. m. Molbi valja priljetiti: 1. kršćani list, kojim se dokazuje, da je molitelj

naš godišnji i mješevi i drugi mještane oblasti, da molitelj pripada seljačkom stariju;

3. avjedobu, da znade molitelj točno

čitati, pisati i računati.

Talijanske slijavljeće. Pišu iz Zadra,

da 2. jenara: Na Silvestro u večer,

neki naši dobrovoljci 5. na broju, podgođaju

u "Grand Hotel" na koncert. Kod poselj

nog stola, mirno se razgovaraju hrvatski,

i jedan drugomu kad sada sasvim tiho na

pješe. To nekima talijanac nije bilo po

volji, jedan dače od njih, c. i. kr.

članovnik, digne se sa obližnjeg stola, obigra

dvoranom ugozornjući orlake, da dobore

voljci govoru hrvatski, — za tim stadiće

psiketi, i vikati: Viva Zara italiana!

Viva lo scuole italiane! Na te prosljake izkaze,

nešto dobrovoljci da ne upadnu u napast,

izradio je hoteli, i podiože u kavaru

"Spechi". Ali videć da ni tu ne mogu

bit mizri od talijanaca, izjedje, podjego

u kavaru "Europa", i udjete u najekraj-

šem. Jak ić progovori javno skupljenicom, budući, koju se je u oduševljajući eda- u redovima, u kojima žarkim, reduljubim, njezinim žarkim.

Tako nadodje i neć. Veselje se pre-

neso u kucu kuću, gdje bijeće začaćeno i rujnici vince i dobrim razgovorom. Pje-

su i nazdravljalo do kastu u noći i to sve neprisiljeno, ave užasljivo, u

mu i ljubav. Pjevaci, Čitaonice puljske

izbiljili su nas uojetinu pjesmami, a Medulinči razveseliše njih narodnimi. I

zbilja ore potonje, osobito napinjaju. "Pada

česte i "Vrbnje nad morem" dojave se

se avih gostiju veoma ugodno. Veselje po-

traja dugo na pjevanje i zdravice. Na ipak

moradovo se rastati. Prijatelji su morali

otići. Gulo se i ovom prigodom krasnih

gorora a burni životi su se nepre-tako

po dvoraznih. Srdacan bijeće na mjestu

podrav. Citaonice su veseliću međusobno

joh dugo sve lijepo i radostno.

Između pozdrava pregleđivali na "Hr- vatsku Čitaonicu", iščitano čemo osobito

da: pismo Medulinca Luke Kirca, išpe

upravitelju u Barbarini i prekrasni telegram

družine "Zora" iz Opatije. Ovaj, potonji

lasi: "Narandu dub se preporuča, njim

se dič majka Slava; zapao se Istra biti,

sjever-iztok preporučom se dici jug je

raditi. Sretno mišu sestru!" Možete li

pomisliti kolikom oduševljenjem bijahuprimi- ljeni ovi pozdravi, osobito "Zoru", koji je pročita javno na tegu pred skupljenjem

muževom.

Citaonica srećanost i veselica izpala je u najvećem redu i slogi; ništa nepomuti

srećne radosti onog dana. Osobita hvala

idi: "Slavjansku Čitaonicu" u Puli, da je

zadostan bilo to krasno.

